

I) ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι άλλοι δάσκαλοι

Ανάμεσα στους σκοπούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ο Νόμος ορίζει ότι "υποβοηθεί τους μαθητές να γίνουν ελεύθεροι, υπεύθυνοι δημοκρατικοί πολίτες, να υπερασπίζονται την εθνική ανεξαρτησία της χώρας, τη δημοκρατία, να εμπνέονται από αγάπη προς τον άνθρωπο, τη ζωή, τη φύση κ.λπ.". Αν όλο και λιγότερο πετυχαίνουν το στόχο τους, είναι γιατί πρώτα και πάνω από όλα δίπλα τους λειτουργούν "διδακτικά", ως καθημερινά πρότυπα, αντίρροπες δυνάμεις, που διαθέτουν και χρησιμοποιούν πολύ ισχυρότερα όπλα. Αξίζει να τους απαριθμήσουμε τους "άλλους δασκάλους", να αναλογιστούμε το πλήθος και την ισχύ τους.

Είναι πρώτα το παιδικό και νεανικό παιχνίδι, όλο και πιο απάνθρωπο, όλο και πιο κοντά στα κούφια "ιδανικά" και την αποτρόπαιη πραγματικότητα του καιρού μας. Αυτά τα παιχνίδια "πουλούν" με τη διαφήμιση, που όμως δεν πουλά μόνο τα παιχνίδια. Η μεγάλη άνθιση που παρουσίασε τις τελευταίες δεκαετίες η επιστήμη της ψυχολογίας -κυρίως με τη μελέτη της ανθρώπινης συμπεριφοράς- διοχετεύτηκε και αξιοποιήθηκε στη διαφημιστική θεωρία και πράξη. Οι διαφημιστές δεν περιορίζονται πια στο να μας ενημερώνουν και να επαινούν τα διάφορα παιχνίδια, αλλά δεισδύουν βαθιά στο "επιθυμητικό" της ψυχής, δημιουργώντας ή μεγεθύνοντας τις ανάγκες που φιλοδοξούν να "καλύψουν" τα προϊόντα τους. Έτσι, καλλιεργείται ο υπέρμετρος καταναλωτισμός.

Ένα άλλο στοιχείο που μπαίνει σπίτι μας από τις μαγικές κεραιές της τηλεόρασης είναι το έγκλημα σε όλα τα επίπεδα και τις μορφές και συνιστά το καθημερινό "φροντιστήριο" που παρακολουθούμε εμείς και τα παιδιά μας. Ούτε μια μέρα δεν έλειψαν οι βιασμοί, φόνοι, ληστείες, διαστροφές, ναρκωτικά, απαγωγές, απάτες κ.λπ. από το "ψυχαγωγικό" πρόγραμμα -και από το δελτίο ειδήσεων, φυσικά. Πρόκειται για μια σχεδιασμένη προβολή διεφθαρμένων προτύπων.

Σημαντικός παράγοντας διαφθοράς πρέπει να θεωρηθεί και ο τζόγος. Πέντε μέρες την εβδομάδα ο θεατής ενός μεγάλου σταθμού θα δει κάποιον άγνωστο να φεύγει φορτωμένος δώρα, γιατί τον ευνόησε η τύχη. Οι διαφημίσεις που ακολουθούν, θα τον προτρέψουν να "πάρει το παιχνίδι στα χέρια του", για να κερδίσει τα εκατομμύρια του ΠΡΟΠΟ, εκτός αν προτιμήσει αυτά του ΛΟΤΤΟ, που κάνουν πολυεκατομμυριούχο το "μεγάλο τυχερό" της βδομάδας. Κανείς δεν αντέχει σε μια τόσο έντονη και πολύμορφη ψυχολογική πίεση και οι πρώτοι που θαμπώνονται από τη δυνατότητα του εύκολου κέρδους είναι τα παιδιά και οι νέοι. Τι να σου κάνουν ύστερα το "τα καλά κόποις κτώνται" και το "της αρετής ιδρώτα οι θεοί προπάροισεν έθηκαν" - ποιοι Θεοί;

Με το τζόγο έχουμε κιόλας μπει στον κοινωνικό χώρο, που αποτελεί το μεγαλύτερο "σχολείο" - και τι διδάσκει; Τι διδάσκουν τα σκουπίδια στοιβαγμένα μέρες και μέρες στις γωνιές των ορόφων, τι διδάσκει η καθημερινή

"συναλλαγή"; τα λαδώματα και τα ρουφώματα και γενικά τα "πλάγια μέσα"; Τι διδάσκουν οι υπέρογκες αμοιβές των ποδοσφαιριστών του μπάσκετ, των τραγουδιστικών ειδώλων της νυκτερινής διασκέδασης, όπως και η ασύδοτη προκλητικότητα των "νονών" τους; Γιατί να μην είναι πρότυπο για τη νεολαία ο τοκογλύφος, ο καταχραστής, ο απατεώνας, ο κλέφτης; Γιατί να μην είναι πρότυπο για τη νεολαία ο χρυσοπληρωμένος ποδοσφαιριστής;

Τα παραπάνω θεριά συναπαρτίζουν ένα τεράστιο παντοδύναμο πλέγμα, μια δίνη που στροβιλίζεται και μας ρουφά έναν - έναν και όλους μαζί, εμάς και τα παιδιά μας, στο απύθμενο βάθος της εξαχρείωσης. Αν και πόσο θα αντισταθούμε, είναι ατομική μας απόφαση και η επιτυχία μας συνάρτηση των δυνάμεων που έχουμε ο καθένας χώρια.

Φάνη Ι. Κακριδή Εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ, 26/01/1992

ΙΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Α Να γράψετε την περίληψη του κειμένου (100-120 λέξεις)

(μονάδες 25)

Β 1) Ποιοι είναι οι «άλλοι δάσκαλοι» στους οποίους αναφέρεται ο συγγραφέας;

(μονάδες 10)

2) αντίρροπος, αποτρόπαιος, διαφθορά, υπέρογκος: να σχηματίσετε προτάσεις με τις παραπάνω λέξεις.

(μονάδες 5)

3) «Τι διδάσκει η καθημερινή συναλλαγή;» (ε' παράγραφος): Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(μονάδες 5)

4) Να καταγράψετε τα δομικά μέρη της δεύτερης παραγράφου.

(μονάδες 5)

Γ Να υποθέσετε ότι συμμετέχετε σε μια εκδήλωση που διοργανώνει ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων του σχολείου σας με θέμα τη διαπαιδαγώγηση των νέων. Στην ομιλία σας, αφού υπογραμμίσετε την παιδευτική αξία των προτύπων, να αναφέρετε τους χώρους από τους οποίους αυτά αντλούνται και τα κριτήρια που πρέπει να έχει ο νέος προκειμένου να επιλέξει σωστά. (300-500 λέξεις)

(μονάδες 50)